

Sprawozdanie z III Wrocławskich Konfrontacji Psychologicznych „Psychologia w kryzysie?”, 22–23 kwietnia 2010

MICHAŁ ANDRZEJ GOŁOMBEK

Instytut Psychologii (WNHiP)
Uniwersytet Wrocławski
Wrocław

W dniach 22–23 kwietnia 2010 roku odbyła się kolejna ogólnopolska konferencja naukowa z cyklu Wrocławskie Konfrontacje Psychologiczne. Konferencja miała miejsce w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Zorganizowało ją Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Psychologii Polskiej „ANOVA” we współpracy z Instytutem Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Polskim Stowarzyszeniem Studentów i Absolwentów Psychologii (PSSiAP) – biuro Wrocław. Stowarzyszenie „ANOVA”, które skupia przede wszystkim doktorantów oraz pracowników naukowych Instytutu Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego, podjęło się organizacji konfrontacji po raz trzeci. Sama idea konfrontacji ma służyć zestawieniu odmiennych podejść, ujęć czy zagadnień związanych z psychologią. Ma także integrować środowisko naukowe w celu lepszego uprawiania nauki oraz wskazywać na jej nowe wyzwania. Pierwsza konferencja odbyła się w 2008 roku, a jej temat brzmiał „Psychologia ilości, psychologia jakości. Uzupełniające się spojrzenia”. Druga konferencja z cyklu Wrocławskie Konfrontacje Psychologiczne, która odbyła się w 2009 roku, skupiała się na problemach współczesnej arteterapii, psychologii empirycznej oraz psychologii filozoficznej.

Tegoroczny temat konfrontacji to „Psychologia w kryzysie?”. Tym pytaniem auto-

rzy konferencji nawiązali do jednej z ostatnich książek Tomasza Witkowskiego zatytułowanej *Zakazana psychologia*, wskazującej na rozmaite słabości psychologii jako nauki. Autor z jednej strony ukazuje, jak wątle oparcie w rzetelnych badaniach mają niektóre z metod czy działań psychologicznych, z drugiej strony porusza problemy etyczne dotyczące samych naukowców, jak również ich postępowania (na przykład fałszowania wyników prac badawczych), opatrując swoje rozważania licznymi przykładami. Sformułowanie tematu konferencji w postaci pytania miało za zadanie wywołanie debaty dotyczącej tego, czy rzeczywiście psychologia jako nauka przechodzi właśnie kryzys. Innym sposobem, w jaki można było rozumieć postawione pytanie, jest analiza spektrum możliwości, jakie daje psychologia, by pomóc człowiekowi w przezwyciężaniu kryzysu w życiu osobistym – od prostych kryzysów związanych z zarządzaniem czasem w ciągu dnia, po głębokie kryzysy, na przykład tożsamości.

W poszukiwaniu odpowiedzi na postawione pytania zorganizowano wykłady, sesję panelową, sesje referatowe i sesję plakatową, a także warsztaty. Konferencja została otwarta przez dr hab. Annę Oleszkowicz, dyrektora Instytutu Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Wykład inauguracyjny zatytułowany „Czy psychologia jest nauką kultu cargo? wy-

głosił Tomasz Witkowski. Temat ten nawiązywał do wykładu Richarda Feynmana z 1974 roku, który przedstawił nauki społeczne jako naśladowujące działania nauk przyrodniczych, zaznaczając, iż w jego rozumieniu naśladownictwo to nie przynosi pożądaných rezultatów i nie rozwiązuje problemów, którymi nauki społeczne się zajmują. W wystąpieniu Witkowskiego został wskazany ogromny obszar niedociągnięć nauki społecznej, jaką jest psychologia, wypunktowany przez Feynmana, na przykład nieskuteczność terapii czy wzrost przestępczości, jak również samobójstw, mimo wzrostu prowadzonych na ten temat badań, a także osiągnięć psychologii przekładających się na praktyczną pomoc człowiekowi w jego codziennym życiu. Jako przykład przywołano badania Johna Voevodsky'ego z 1974 roku, który to zamontował dodatkowe światło „stop” w części taksówek. Po dziesięciu miesiącach okazało się, iż taksówki z dodatkowym światłem stop uczestniczyły w kolizjach o 60,6% procent rzadziej niż taksówki z wyposażeniem standardowym.

Stanowiący kolejny punkt konferencji panel dyskusyjny, w którym uczestniczyli: Tomasz Witkowski, Zbigniew Łoś oraz Piotr Sorokowski, poprowadził Leszek Koczanowicz. Uczestnicy panelu próbowali odpowiedzieć na pytania, czy psychologia jako nauka przechodzi kryzys oraz czy omawiane problemy dotyczą tylko psychologii, czy także innych nauk społecznych. Zastanawiano się również nad możliwościami rozwiązania owych problemów.

W ramach kolejnej sesji referatowej Piotr Sorokowski oraz Agnieszka Szagdań omówili relację wzrostu z doborem płciowym na przykładzie danych z populacji Himba (Namibia) i Yali (Papua); Katarzyna Palus odpowiadała na pytanie, czy psychologia może wyjaśnić zjawisko życia w pojedynkę; Alicja Goździk omówiła czynniki ryzyka wystąpienia objawów depresyjnych u osób z rozpoznaniem schizofrenii, a Barbara Szmigielska oraz Karol Wolski przedstawili temat „Internet w pracy – pozytywne i negatywne strony zjawiska”. W ostatnim wystąpieniu w tej części sesji, dotyczącym kryzysu więzi sąsiedzkich, Manana

Jaworska przedstawiła badania nad wpływem cech przestrzeni fizycznej na kontakty między jej mieszkańcami. Autorka wskazała na wiele czynników, zidentyfikowanych przez psychologów, które uwzględnione przez architektów mogłyby się przyczynić do odbudowy zanikających więzi sąsiedzkich. Pierwszy dzień konferencji zakończył występ teatru integracyjnego „EUFORION”, kierowanego przez Annę Jędrzycką-Hamer oraz Annę Makuch, z przedstawieniem *Ryby, żaby i raki*.

W drugim dniu konferencji jako pierwszy wystąpił Przemysław Winiecki z tematem „Kryzys w psychologii A.D. 2010. Istota i przejawy”. W swoim wystąpieniu, w dość spektakularny sposób, wskazał między innymi na przejawy kryzysu w książkach tak uznanych autorów, jak Elliot Aronson czy Robert Cialdini, związane z fabularyzacją języka nauki. Następnie wystąpił Karol Wolski z prezentacją badań dotyczącą wykorzystania Internetu w pracy do celów pozazawodowych. Autor wskazał między innymi, że większość badanych osób korzysta z sieci w pracy w celach pozazawodowych, a także stwierdził wprost proporcjonalną zależność między wzrostem stażu w sieci a częstością korzystania z Internetu w celach prywatnych, która malała jednak wraz z wiekiem. Kolejne wystąpienie, Marcina Wróbla, dotyczyło kontrowersji terminologicznych wokół pojęcia świadomości. Sesję referatową zakończyło omówienie miar postaw społecznych na przykładzie konstrukcji skal Likerta oraz Thurstonea przez Michała Andrzeja Golombek oraz Bartosza Ogonowskiego. W swoim wystąpieniu, oprócz instrukcji tworzenia każdej ze skal, prelegenci przedstawili jej wady oraz zalety. Podjęty został przez nich również wątek problemów metodologicznych związanych z rozpiętością skali.

Równoległe do sesji referatowej odbywały się warsztaty. Pierwszy z nich został przeprowadzony przez Kalinę Żaczek, a dotyczył zarządzania sobą w czasie. Kolejny warsztat, przeprowadzony przez Joannę Mikołajko, dotyczył problemu zamiany marzeń w plany, a warsztat przeprowadzony przez Tomasza Godlewskiego dotyczył kreowania wizerun-

ku w czasach kryzysu. Ostatni warsztat podejmował osvajanie kryzysu absolwenta i został przeprowadzony przez Justynę Terebus. Konferencję zamykała sesja plakatowa. Podejmowane w trakcie konferencji tematy cieszyły się dużym zainteresowaniem, o czym świadczyły

liczne pytania zadawane autorom wystąpień oraz burzliwe dyskusje toczone w trakcie sesji, a także w kularach.

Kolejne, czwarte już, Wrocławskie Konfrontacje Psychologiczne są planowane na kwiecień 2011 roku.

